

۹۸/۲/۲۴

۴۲/۹۸/۲/۲۶۳

تاریخ:

شماره:

پیوست:

باسمه تعالی

سواد آموزی یک تکلیف دینی و شرعی است
(امام خمینی ره)

وزارت آموزش و پرورش
سازمان نهضت سوادآموزی

کمیته بررسی
بخشنامه‌ها و دستورالعملهای اداری
اعضای شورای معاونان جهت استحضار
واحدهای مجری:
استان: مدیر کل معاون سوادآموزی / رئیس اداره سوادآموزی
شهرستان / منطقه: .....
واحدهای آموزشی: .....
هماهنگ کننده در استان کمیته مستندسازی
کد: ۹/۱۰۵/۹۸/۲/۱

برادر ارجمند جناب آقای

مدیر کل محترم آموزش و پرورش استان

سلام علیکم

با صلوات بر حضرت محمد وآل محمد (ص) و احترام، شیوه نامه اجرایی طرح «حلقه های کتاب و کتابخوانی» پس از اجرای آزمایشی ۲ ساله و شناسایی نقاط قوت و ضعف آن و بهره گیری از تجارب جمعی از کارشناسان و صاحب نظران استانها و سازمان، مورد بازنگری و اصلاح قرار گرفت و برای اجرا ابلاغ می گردد. شایسته است با عنایت به موارد ذیل نسبت به برنامه ریزی، توجیه عوامل اجرایی طرح و ایجاد تمهیدات و ساز و کار لازم، زمینه حسن اجرای طرح فراهم گردد.

۱- حجم پیش بینی شده برای هر سال با توجه به حجم عملکرد سال قبل استان، توانمندی و درخواست استانها، از سوی سازمان اعلام خواهد شد.

۲- زیرساخت های لازم برای اجرای طرح، براساس شیوه نامه ابلاغی در سامانه سوادآموزی ایجاد شده و لازم است همکاران محترم، در زمان تعیین شده نسبت به ثبت اطلاعات اقدام نمایند.

۳- اقدامات داوطلبانه، یادگیری مشارکتی، تقویت روابط سالم بین فردی، تقویت شوق یادگیری مستمر، احساس مسئولیت افراد باسواد در قبال دیگران، استمرار کتابخوانی و تقویت توانایی خواندن فراگیران و استمرار فعالیت حلقه، حتی بعد از اتمام دوره از ارکان اصلی طرح می باشد لذا باید در تمام مراحل مورد توجه قرار گیرد.

۴- معاون سوادآموزی استان هماهنگی لازم را جهت طرح موضوع در شورای آموزش و پرورش استان به منظور استفاده بهینه از ظرفیت نهادهای دولتی و غیر دولتی جهت عملیاتی نمودن طرح، فراهم نمایند.

ساجد محمدزاده
معاون وزیر و رئیس سازمان

رونوشت:

- رئیس محترم مرکز امور هماهنگی، ارتباطات و حوزه وزارتی
- کمیته هماهنگی دستورالعملها و بخشنامه های اداری وزارت متبوع
- اداره کل ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات وزارت متبوع
- مرکز حراست وزارت متبوع
- دفتر هماهنگی هیاتهای بدوی رسیدگی به تخلفات اداری وزارت متبوع
- معاونین محترم جهت اطلاع و اقدام مقتضی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
سازمان نهضت سوادآموزی

شیوه نامه اجرایی

« طرح حلقه های کتاب و کتابخوانی »

ویژه بزرگسالان کم سواد

۱۳۹۸

بسم الله الرحمن الرحيم

«در جامعه باید سنت کتابخوانی ترویج پیدا کند. کتابخوانی باید در جامعه ترویج شود و این کار به عهده همه دستگاه هایی است که در این زمینه مسئولند.»

«مقام معظم رهبری»

مقدمه :

در اجرای منویات مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) به منظور پاسخگویی به نیازهای مخاطبان در حوزه های فردی، اجتماعی، خانوادگی، سیاسی، اقتصادی، بهداشتی، فرهنگی، سازمان نهضت سوادآموزی اقدام به طراحی و تدوین "طرح حلقه های کتاب خوانی" ویژه نوسودان و کم سوادان جامعه به شرح زیر نموده است. آنچه در این طرح مد نظر است فراهم کردن زمینه و فرصت مطالعه برای نوسودان و کم سوادان جامعه و همچنین دسترسی آسان تر به منابع مکتوب مناسب می باشد تا با استقرار این شبکه آموزشی - فرهنگی زمینه عادت به مطالعه، تلاش و ایجاد انگیزه به کتابخوانی و یادگیری مستمر و مادام العمر فراهم شود.

اهداف :

۱. تثبیت و تحکیم سواد و ارتقای آگاهی های عمومی
۲. ترویج فرهنگ مطالعه، عادت به مطالعه و یادگیری مادام العمر
۳. یادگیری مشارکتی و تقویت فعالیت های گروهی

مخاطبین طرح :

تمامی بزرگسالان باسواد بالای ۱۰ سال غیر محصل دارای مدارک دوره های سوادآموزی، ابتدایی و راهنمایی که در زمان ثبت نام و شرکت در جلسات حلقه های کتابخوانی در هیچ یک از دوره های تحصیلی و سوادآموزی مشغول به تحصیل نباشند.

گام های اجرایی:

گام اول: زمینه سازی، تبلیغ و ترویج

۱. کارشناسان و مسئولان سوادآموزی شهرستان/ منطقه / ناحیه نسبت به شناسایی مراکز دینی، مذهبی و فرهنگی از قبیل هیات، جلسات قرآنی، کانونهای فرهنگی مساجد، پایگاه های بسیج، کانون های فرهنگی زندان ها، یگان ها و پادگان های نظامی و انتظامی، انجمن های اولیا و مربیان مدارس و کتابخانه های عمومی شهری و روستایی، کمیته امداد و بهزیستی که امکان جذب مخاطبان طرح وجود دارد، اقدام نمایند.
۲. پس از شناسایی مراکز فوق الذکر تمهیدات لازم به منظور زمینه سازی، تبلیغ و ترویج برای جذب و شرکت مخاطبان و خانواده های آنان و همچنین هماهنگی با نهادها و سازمانهای مردم نهادی که بتوانند در شناسایی، جذب و تشکیل حلقه های کتابخوانی کمک کنند، فراهم گردد.
۳. پس از انجام هماهنگی ها و توجیه های لازم فرم درخواست شرکت و تشکیل حلقه های کتابخوانی به مسئولان و یا نمایندگان آنان به همراه بروشور معرفی و راهنمای تشکیل حلقه، تحویل گردد تا مقدمات تشکیل حلقه فراهم شود.

۴. ضمن هماهنگی با آموزش دهنده ها نسبت به معرفی، تشریح و تبیین طرح حلقه های کتابخوانی به اعضای حلقه ها و خانواده های آنان در طول دوره سوادآموزی و توزیع فرم تقاضای عضویت در حلقه های کتابخوانی اقدام شود.

۵. مسئولان و کارشناسان سوادآموزی استان و شهرستان هماهنگی لازم را با رسانه های دیداری و شنیداری به منظور توجیه و تبیین طرح، فراهم نمایند.

۶. بروشورهای تبلیغی و ترویجی برای معرف و ترویج طرح به همراه فرم تقاضای عضویت مخاطبان تهیه و توزیع شود.

گام دوم: تشکیل حلقه های کتابخوانی

۱. مسئولان مراکز فرهنگی، موسسات و نهادهای همکاری کننده و آموزش دهنده ها، فرم درخواست عضویت در حلقه را به مخاطبان علاقمند تحویل نمایند.

۲. فرم درخواست عضویت در حلقه، توسط خود مخاطبان تکمیل و امضاء شود.
نکته:

تکمیل فرم درخواست الکترونیکی عضویت در حلقه توسط مخاطبان از طریق اینترنت با شبکه ها و اپلیکیشن های پیش بینی شده امکان پذیر می باشد.

۳. پس از اینکه تعداد اعضای حلقه به حد نصاب رسید، اعضا از بین خود، یک نفر را به عنوان نماینده و یک نفر را به عنوان پشتیبان با توجه به شرایط و ویژگی های پیش بینی شده به شرح زیر، انتخاب می کنند:

الف: نماینده حلقه

از بین اعضای حلقه و با هماهنگی مسئولان فرهنگی مراکز همکاری کننده و آموزش دهنده ها یک نفر واجد شرایط به عنوان نماینده انتخاب می شود. نماینده باید شخصاً قسمت مربوط به مشخصات خود را تکمیل، امضاء و نسبت به انجام وظایف محوله اقدام نماید.

تذکر: انتخاب اینگونه افراد به عنوان نماینده یا پشتیبان حلقه، هیچ گونه حق اداری و استخدامی برای آنان نداشته و متقابلاً هیچ تعهدی اداری، مالی و حقوقی برای آموزش و پرورش ندارد.

▪ شرایط و ویژگی های نماینده حلقه کتابخوانی:

- ✓ علاقمند به همکاری افتخاری با اعضای حلقه به عنوان نماینده گروه/حلقه
- ✓ داشتن توانایی برقراری ارتباط با سایر اعضا
- ✓ برخورداری از دانش و مهارت سواد بیشتر نسبت به سایر اعضا
- ✓ داشتن مقبولیت لازم بین اعضای حلقه

وظایف نماینده:

- ✓ تحویل فرم درخواست عضویت اعضای حلقه به رابط یا واحد سوادآموزی شهرستان به منظور ثبت در سامانه

نکته:

چنانچه فرم درخواست عضویت از طریق اینترنت تکمیل شده باشد نیازی به تحویل آن بصورت کاغذی و حضوری نمی باشد.

✓ دریافت و توزیع بسته های آموزشی در بین اعضای حلقه

✓ هماهنگی با اعضاء و پشتیبان به منظور برگزاری جلسات و بحث و بررسی و رفع اشکال

ب: پشتیبان حلقه

با نظر و انتخاب اعضای حلقه و همچنین با هماهنگی مسئولان مراکز فرهنگی و نهادهای همکاری کننده و آموزش دهنده ها ، یک نفر واجد شرایط به عنوان پشتیبان حلقه تعیین می شود.

▪ شرایط و ویژگی های پشتیبان:

✓ دارای حداقل تحصیلات دوره دوم متوسطه و ترجیحاً از افراد خانواده اعضای حلقه

✓ علاقمند به همکاری افتخاری با اعضای حلقه به عنوان نماینده گروه / حلقه

✓ دارای مقبولیت

✓ تناسب جنسیت با اعضای حلقه

▪ وظایف پشتیبان:

✓ با حضور در جلسات حلقه ها نسبت به رفع اشکال اعضاء اقدام نماید.

✓ در خصوص مطالعه کتابها ، پاسخگویی به سئوالات و هدایت بحث و گفتگو در مورد پیام کتاب های مطالعه شده؛ اعضا را راهنمای کند.

✓ اعضای حلقه را برای ثبت نظرات شان در کتابچه «آنچه آموخته ام» کمک و راهنمایی نماید.

✓ در خصوص نکاتی که توسط اعضاء در نمون برگ شماره ۲ ثبت شده ، اعلام نظر کند.

✓ نظرات خود را درباره میزان پیشرفت کیفی مطالعات اعضای حلقه در کتابچه «آنچه آموخته ام» درج نماید.

گام سوم: ثبت نام

۱. ثبت نام به دو صورت حضوری و غیر حضوری انجام می شود:

• در ثبت نام حضوری افراد شخصاً فرم تقاضای شرکت در طرح را تکمیل و به مسئولان مراکز فرهنگی و نهادهای همکاری کننده و آموزش دهنده ها تحویل نمایند.

• در ثبت نام غیر حضوری که از طریق اینترنت انجام می شود ، تقاضای فرم تقاضای عضویت در حلقه را تکمیل و ارسال می کند.

۲. کارشناس آموزش شهرستان / منطقه / ناحیه موظف است اطلاعات اعضای حلقه ، نماینده پشتیبان را چنانچه درخواست آنان بصورت فرمهای کاغذی به اداره رسیده باشد، در سامانه سوادآموزی ثبت نماید.

۳. تایید و ثبت نهایی فرم های درخواست الکترونیکی (اینترنتی) عضویت در حلقه ها توسط چهار ستار سوادآموزی شهرستان انجام گیرد.

۴. حد نصاب تشکیل حلقه حداقل ۱۰ نفر و حداکثر ۱۹ نفر می باشد اگر تعداد افراد حلقه به ۲۰ نفر برسد اعضا در دو حلقه ۱۰ نفره سازماندهی شوند.

۵. مشخصات دقیق و کامل اعضاء براساس اطلاعات خواسته شده در فرم درخواست عضویت توسط کارشناس سوادآموزی شهرستان در سامانه ثبت گردد.

۶. ثبت مشخصات دقیق و کامل نماینده شامل: کد ملی، مشخصات فردی، آدرس محل سکونت، کد پستی و شماره تلفن ثابت و همراه در فرم تقاضای عضویت برای ارسال بسته الزامی است.

گام چهارم: آموزش و توجیه عوامل اجرایی

توجیه مجریان استانی و شهرستانی و همچنین پشتیبانان و نمایندگان حلقه های کتابخوانی در سطوح مختلف سازمان استان و شهرستان با رعایت موارد زیر انجام می شود:

۱. توجیه کارشناسان و مسئولان مستقیم اجرای طرح، قبل از اجرا و در قالب یک کارگاه به صورت حضوری انجام شود.

۲. استانها موظفند برای آموزش و توجیه کارشناسان و مسئولان شهرستان ها جلسات آموزش و تبیین طرح بصورت حضوری را برگزار نمایند.

۳. در سطح شهرستان علاوه بر تشکیل جلسات رایزنی و هماهنگی با مسئولان مراکز مذهبی، فرهنگی، اجتماعی و... به منظور مشارکت در اجرای طرح، پشتیبانان و نمایندگان بصورت سمینار یا همایش نسبت به اجرای طرح و وظایف توجیه شوند.

۴. ادارات و مسئولان سوادآموزی شهرستان/منطقه/ناحیه موظفند شرح وظایف هر یک از پشتیبانان و نمایندگان حلقه ها را بصورت مکتوب با امضای روسا یا مسئولین سوادآموزی تهیه و در جلسه توجیهی به آنان تحویل نمایند.

گام پنجم: اجرای طرح

۱. با ثبت مشخصات و اطلاعات اعضاء حلقه، نماینده، پشتیبان و با رعایت حد نصاب، حلقه کتابخوانی در سامانه سوادآموزی به حالت جاری تبدیل و عملاً فعالیت حلقه آغاز شود.

۲. حداکثر تا یک ماه پس از جاری شدن در سامانه، اولین بسته آموزشی به صورت متمرکز از سوی سازمان به آدرس نمایندگان حلقه ها که در سامانه ثبت شده است، ارسال خواهد شد.

۳. نماینده حلقه پس از دریافت بسته آموزشی با هماهنگی و همکاری پشتیبان نسبت به تشکیل جلسات حلقه اقدام نماید.

۴. پشتیبان در جلسات توضیح مختصری در باره موضوعات کتب ارائه نموده و پس از بحث و هم اندیشی، اعضا برحسب علاقه و نیاز خود، یک کتاب از کتابهای بسته را از نماینده تحویل بگیرند.

۵. جلسات بحث و بررسی و رفع اشکال حلقه ها با حضور پشتیبان و هماهنگی نماینده حلقه، متناسب با امکانات محلی و علاقه افراد بصورت هفتگی، دو هفته ای و ماهانه در مراکز مذهبی، فرهنگی، آموزشی و اجتماعی از

قبیل: حسینیه ها، مساجد، مدارس، کتابخانه های عمومی شهری و روستایی، مراکز یادگیری محلی و... تشکیل گردد.

۶. فعالیت حلقه در طول دوره به شرح ذیل می باشد:

✓ فعالیت حلقه در جلسه اول پس از دریافت هر بسته آموزشی:

- پشتیبان کتاب های رسیده جدید را برای اعضاء معرفی می کند.
- نماینده حلقه کتابها را براساس علاقه مندی و نیاز اعضاء حلقه بین آنها توزیع می کند مهلت زمانی را برای مطالعه و تمویض کتاب ها در بین اعضا تعیین می نماید.
- پشتیبان با همکاری نماینده یک نسخه از کتابچه «آنچه آموخته ام» را به هریک از اعضاء حلقه تحویل داده و در باره نحوه ثبت نظراتشان راهنمایی های لازم را ارائه می دهد.

✓ فعالیت حلقه در جلسات آتی:

- خلاصه ی یک یا چند عنوان از کتاب های مطالعه شده و نظرات اعضا در قالب بحث و گفتگو انجام شود.
- پشتیبان، نظرات درج شده اعضا در کتابچه «آنچه آموخته ام» را بررسی و نظر خود را در آن ثبت کند.
- کتاب های توزیع شده قبلی در بین اعضا مبادله شود.

۷. چرخه مطالعه تا زمانی ادامه می یابد که هر عضو حداقل ۵۰ درصد از کتاب های یک بسته را مطالعه کرده باشد؛ در این صورت نماینده از طریق پیامک/ تماس تلفنی یا مراجعه حضوری موضوع را به اطلاع واحد سواد آموزی شهرستان/منطقه/ناحیه رساند.

۸. واحد سواد آموزی شهرستان/منطقه / ناحیه پس از بررسی و تأیید فعالیت حلقه، مراتب را در سامانه ثبت کرده تا پس از تأیید استان، بسته بعدی کتابها از طریق سازمان ارسال گردد.

۹. سازمان پس از دریافت بازخورد از طریق سامانه، نسبت به ارسال بسته های بعدی اقدام خواهد کرد.

۱۰. پس از گذشت حد اقل یک سال از آغاز فعالیت هر حلقه، کارشناس سنجش شهرستان/ منطقه /ناحیه پایان فعالیت آن حلقه را در سامانه تأیید و اعلام کند.

کام ششم: نظارت فرآیندی

۱. نظارت بر اجرای طرح با جمع آوری و بررسی اطلاعات از طریق سامانه سواد آموزی، بازدیدهای میدانی و حضوری توسط کارشناسان و مسئولان سواد آموزی، در سطوح مختلف انجام شود.

۲. در پایان هر سال فعالیت های نماینده ها و پشتیبانان، مدیران مدارس، مراکز یادگیری محلی، مسئولین سواد آموزی و اعضاء کارگروه بهبود کیفیت در راستای اجرایی حلقه مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

نکته:

شاخص های ارزیابی متعاقباً ارسال خواهد شد.

گام هفتم: مستند سازی فعالیت حلقه های کتابخوانی

استانها نسبت به ارسال گزارش مکتوب، دیداری و شنیداری (فیلم و عکس و نوشته) از فرآیند اجرایی طرح به همراه تجزیه و تحلیل و توصیف آماری تهیه و در پایان هر سال به سازمان مرکزی ارسال نمایند.

گام هشتم: ارزیابی اجرای طرح

به منظور ارزیابی از فرآیند اجرایی طرح و همچنین احصاء نقاط قوت و ضعف آن، دفتر سنجش و ارزشیابی سازمان ارزیابی علمی از طرح به عمل خواهد آورد و نتایج آن را در اختیار ذینفعان قرار خواهد گرفت.

مقررات و ملاحظات اجرایی طرح

۱. کتاب های ارسالی پس از پایان دوره آموزشی به اعضای حلقه اهدا شود.
۲. مدت زمان آموزشی برای یک حلقه در یک دوره آموزشی از زمان شروع فعالیت حلقه، به مدت یکسال خواهد بود.
۳. مسئولیت هر گونه نقص و اشکال در اطلاعات ثبت شده در سامانه به عهده کارشناس سوادآموزی شهرستان می باشد. لذا سعی شود در ثبت اطلاعات دقت لازم و کافی به عمل آید.
۴. واحد سوادآموزی شهرستان/ منطقه / ناحیه موظف است در صورت تغییر نماینده یا آدرس وی نسبت به اصلاح آن در سامانه اقدام نماید.
۵. هر عضو می بایست پس از مطالعه هر کتاب، نکته نظرات خود را در کتابچه «آنچه آموخته ام» با خط خود ثبت نماید.
۶. کتاب های مورد نیاز این طرح از طریق مجموعه انتشارات سازمان تأمین می شود.
۷. در صورت کاهش اعضا به ۵۰ درصد حداقل حد نصاب پیش بینی شده، با نظر و تأیید کارشناس آموزش شهرستان/ منطقه/ ناحیه، فعالیت حلقه متوقف و انحلال آن در سامانه سوادآموزی ثبت گردد.

تأمین منابع:

اعتبارات مورد نیاز این طرح از ردیف ۱۲۸۰۰۰ اعتبارات سازمانی تأمین می شود و به صورت سرانه در توافقنامه استانی پیش بینی و تخصیص می یابد. هزینه ها و سرفصل اعتبارات طرح در دو سطح ملی (مرکز) و استانی پیش بینی و مبلغ ۳۰۰۰۰۰ ریال به صورت سرانه ای به ازای هر حلقه و براساس گزارش دریافتی از سامانه سوادآموزی به استان تخصیص داده می شود. لازم به ذکر است که این مبلغ در هر سال به نسبت افزایش یا کاهش تورم، محاسبه و تخصیص داده خواهد شد.

فرم نقاضای عضویت و ثبت نام در حلقه های کتاب و کتابخوانی

شماره حلقه: _____ تعداد اعضا: _____ استان: _____ شهرستان: _____ شهر: _____ بخش: _____ روستا: _____ تاریخ شروع: _____ تاریخ پایان: _____

ردیف	کد ملی	نام	نام خانوادگی	تاریخ تولد	سطح سواد	آدرس پستی	کد پستی	تلفن ثابت	تلفن همراه	اعضا

مشخصات	کد ملی	نام	نام خانوادگی	تاریخ تولد	سطح سواد	آدرس پستی	کد پستی	تلفن ثابت	تلفن همراه	اعضا
نماینده										
پشتیبان										

